

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 3 ตอนหลัก 5 ขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis)

ขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยาเขตบางพระ และวิทยาเขตจันทร์บุรี) มหาวิทยาลัยเอเซีย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตศรีราชา) มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตชลบุรี) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 60,072 คน

กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610)

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัย

รายชื่อมหาวิทยาลัย ในภาคตะวันออก	ประชากร	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง
1. มหาวิทยาลัยบูรพา	20,539	34.19	137
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	16,508	27.48	110
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	8,414	14.01	56
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตศรีราชา)	6,920	11.52	46
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก (วิทยาเขตบางพระ และวิทยาเขตฉันทบุรี)	4,049	6.74	27
6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม (วิทยาเขตชลบุรี)	3,498	5.82	23
7. มหาวิทยาลัยเอเชียน	144	0.24	1
รวม	60,072	100.00	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ประเภทของมหาวิทยาลัย น้าหนัก ส่วนสูง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 การได้รับคำแนะนำสนับสนุนด้านสุขภาพ
 - 2.2 นโยบายการส่งเสริมสุขภาพ
 - 2.3 การรับรู้ด้านสุขภาพ
 - 2.4 ค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับของ Likert มี 5 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มาก
3	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนน

มีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 100)

4.50 - 5.00	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	คะแนน	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.49	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาคุณิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 2 นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล รองศาสตราจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.นพ.สุภาชัย สาระจรัส หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอนก สุตรมงคล คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยบูรพา
5. นางสาวคณิศร เต็งรัง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นที่ 3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงใต้ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ใช้การหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข)

ขั้นที่ 4 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามแต่ละด้าน (Item-Total Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .224-.709 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข) และสามารถนำมาใช้ได้ทุกข้อตามเกณฑ์การคัดเลือกค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกและมีค่ามากกว่า .20 ขึ้นไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการวิจัยถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงใต้ 7 แห่งเพื่อขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง
2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2552 ถึง 27 พฤศจิกายน 2552 โดยให้นิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงใต้ 7 แห่ง ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ อันประกอบด้วย การได้รับคำแนะนำ สนับสนุนด้านสุขภาพ นโยบายการส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ด้านสุขภาพ และค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งและสอง (Confirmatory Factor Analysis: CFA อันดับที่หนึ่งและสอง) และโปรแกรมเอสพีเอสเอส เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) รวมทั้งวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ค่าอันดับของตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ค่าความแปรปรวน ค่า Bartlett's Test ค่า KMO และค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และ .05

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัย

ในภาคตะวันออก

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน (ต่อจากตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 1) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบเพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก (Design)

การออกแบบเพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก และการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก ได้แก่ การได้รับคำแนะนำสนับสนุนด้านสุขภาพ นโยบายการส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ด้านสุขภาพ และค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ สำหรับหลักสูตรกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบไปด้วย ชื่อหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความรู้ในการเรียนรู้/เนื้อหาสาระ การประเมินก่อนเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรม และการประเมินหลังเรียนรู้
2. กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ
3. จัดทำรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ
4. จัดทำหลักสูตรและลักษณะกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ
5. จัดทำคู่มือกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก (Development)

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก มีรายละเอียดดังนี้

นำการพัฒนารูปแบบและรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกที่ได้จากขั้นที่ 1 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะวิทยานิพนธ์ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบและรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก

2. คู่มือกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก
 3. แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบข้อคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
 รูปแบบและรูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก
 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความถูกต้องเหมาะสม

4. แบบบันทึกประเด็นการสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดวันเวลาในการเข้าพบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เน้นเนื้อหาที่อิงจากกรอบแนวคิดการวิจัย
 และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้อง
 ความถูกต้องเหมาะสม

ตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออก

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน (ต่อจากตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 2-3) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองนำไปใช้ (Implementation)

ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตจำนวน 30 คน เป็นระยะเวลา
 4 เดือนหรือ 16 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 6 มีนาคม 2553 ถึง 26 มิถุนายน 2553

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล (Evaluation)

ประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัย
 ในภาคตะวันออก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มทดลอง นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัด แบบสัมภาษณ์ แบบจดบันทึก แบบสังเกต
 และห้วข้อคำถามสนทนากลุ่ม

1. แบบวัด ประกอบด้วย แบบวัดสุขภาพกาย และแบบวัดสุขภาพจิต

1.1 แบบวัดสุขภาพกาย ใช้แบบวัดจากวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัย
 บูรพา

1.2 แบบวัดสุขภาพจิต ใช้แบบวัดจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

2. แบบสัมภาษณ์ แบบจดบันทึก แบบสังเกต และหัวข้อคำถามสนทนากลุ่ม นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

(Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสมตามโครงสร้าง และภาษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขออนุญาต และขอความร่วมมือในการวิจัยถึงวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 30 คน เป็นระยะเวลา 4 เดือนหรือ 16 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 6 มีนาคม 2553 ถึง 26 มิถุนายน 2553

3. ใช้แบบวัด แบบสังเกต และแบบจดบันทึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล และสนทนากลุ่มจำนวน 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ผลการประเมินสุขภาพกาย และสุขภาพจิตก่อนทดลองใช้รูปแบบ และหลังทดลองใช้รูปแบบด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินสุขภาพกาย และสุขภาพจิตก่อนทดลองใช้รูปแบบและหลังทดลองใช้รูปแบบด้วยสถิติเปรียบเทียบ *t-test*
3. วิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบจากการจดบันทึก การสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่มนิสิตด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้หลักการของ ADDIE Model (Strickland, 2006, p. 212) เป็นกรอบของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งลำดับขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis) ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

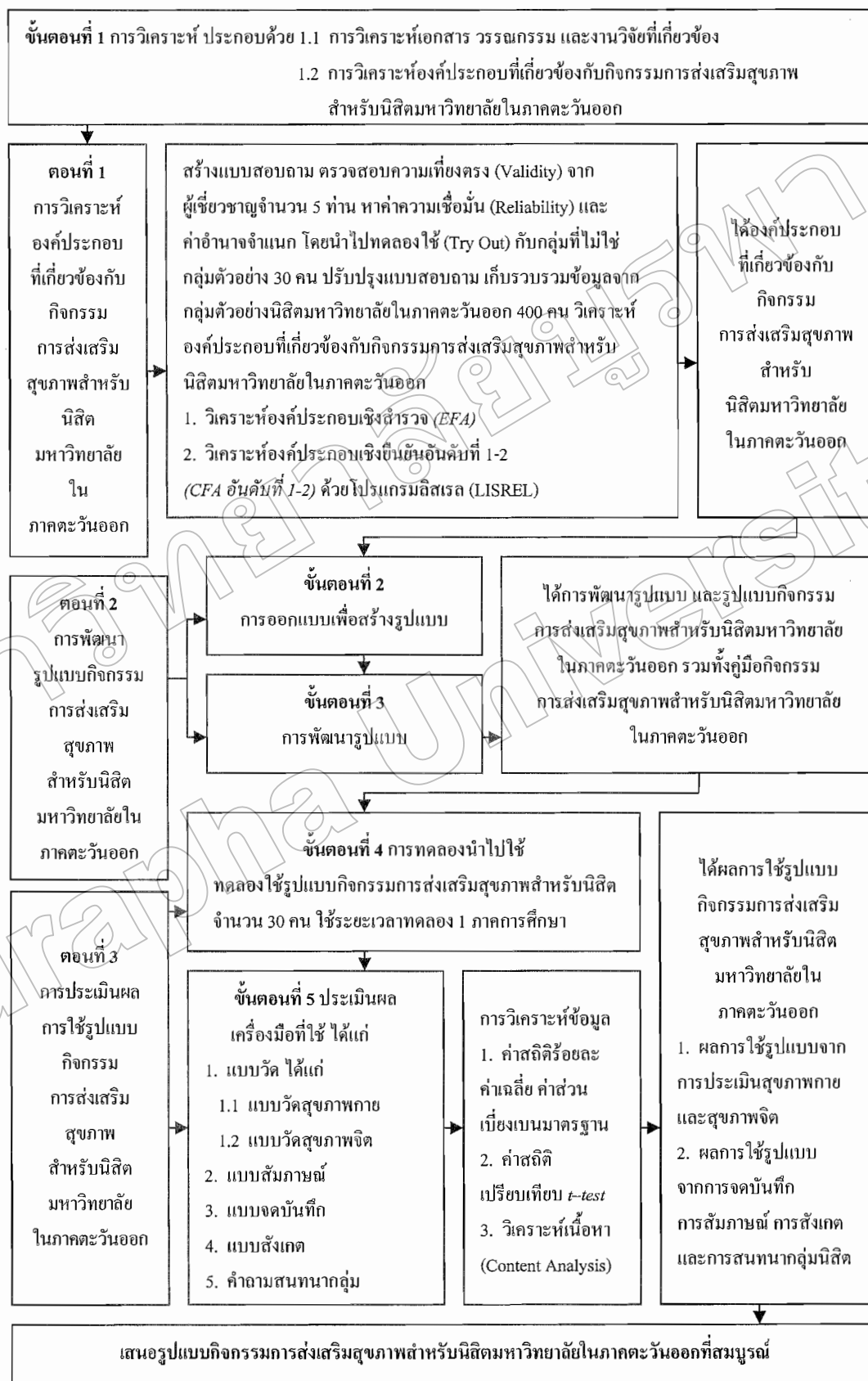
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบเพื่อสร้างรูปแบบ (Design)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบ (Development)

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองนำไปใช้ (Implementation)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluation)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 7 สรุปขั้นตอนการวิจัย